

E.Rev.br. 4/19

VRHOVNI SUD KOSOVA, u veću sastavljenom od sudija Jelene Krivokapić, predsednik veća, Beshir Islami i Gyltene Sylejmani, članova veća, u pravnoj stvari tužioca Kompanija „S. R.“ F. ... Lucern-Švajcarska koju zastupa ICS A. L:L:C iz ..., koju zastupa advokat B. N., protiv tužene Kompanije Osiguranja S., ulica „...“bb Priština, sa sedištem u Prištini, koju po pismenom punomoćju zastupa advokatsko društvo S. &Q.“sh.pp.k.radi regresnog zahteva, vrednost spora 162.600,00€ , odlučujući po reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Apelacionog suda Ae.br.218/2016 od 12.12.2018.godine, u sednici održanoj dana **24.06.2020.godine**, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA se revizija tužioca, kao neosnovana, izjavljena protiv presude Apelacionog suda Ae.br. 218/2016 od 12.12.2018.godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Osnovnog suda u Prištini IVC. br. 619/14 od 14.09.2016.godine, usvojen je tužbeni zahtev tužioca pa je obavezana tužena, Kompanija osiguranja S. iz Prištine da na ime duga po osnovu subrogacije za osigurani slučaj od 04.10.2008.godine, tužiocu naknadi na ime regresa iznos od 162.600,-evra uz (zateznu) godišnju kamatu od 20%, počev od dana podnošenja zahteva, od 24.06.2009 do 29.07.2011. godine, dok će od 29.07.2011.godine pa do konačne isplate kamata biti obračunata u visini od 12%, kao i troškove postupka u iznosu od 7.930,-evra, sve u roku od 7 dana od dana pravnosnažnosti ove presude.

Po žalbi tužene, Apelacioni sud Kosova je doneo presudu Ae.br.218/2016 dana 12.12.2018.godine, kojom je, delimično usvojio žalbu tužene Kompanije osiguranja S. iz

Prištine, u delu koji se tiče visine kamate dosuđene presudom Odeljenja za ekonomska pitanja Osnovnog Suda u Prištini, IV C.br.619/2014 od 14.09.2016.godine, tako što je taj deo pobijane presude preinačio i obavezao tuženu, da na usvojeni iznos od 162.600,-evra tužiocu isplati kamatu koju domaće banke isplaćuju za uložena sredstva iznad godinu dana bez posebne namene, uz dodatnu kaznu iznos od 20 % godišnje kamatne stope, počev od 24.06.2009.godine, kada je zahtev podnet, pa do 29.07.2011.godine, a od 30.07.2011 pa do konačne isplate, kamata na iznos od 162.600,-evra biće obračunata po godišnjoj stopi od 12%. U ostalom delu, presuda Osnovnog suda u Prištini IV.C.br.619/2014 od 14.09.2016.godine je potvrđena.

Nezadovoljna nižestepenim presudama, tužena je izjavila reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se ista usvoji tako što će odbiti tužbeni zahtev tužioca kao neosnovan.

Tužilac je, preko svog punomoćnika, dao odgovor na reviziju kojim pobija sve navode iz revizije, predlažući da Vrhovni sud odbije reviziju kao neosnovanu a presudu Apelacionog suda potvrdi u svemu.

Ispitujući pobijano rešenje u smislu člana 215 Zakona o parničnom postupku, Vrhovni sud je našao da je revizija neosnovana.

Iz sadržine spisa proizilazi da je Kompanija Osiguranja „S.“ iz Lucerna, dana 05.05.2010.godine, podnela regresnu tužbu po osnovu subrogacije, protiv Kompanije Osiguranja „S.“Priština, za štetu koja je prouzrokovana saobraćajnom nezgodom koja se dogodila dana 04.10.2008.godine, na magistralnom putu Peć-Priština, uz tvrdnju da je je istu prouzrokovao automobil marke Mercedes (...), kojim je upravljao vozač E. B. i tom prilikom teže telesne povrede su nanete osiguranicima tužioca Q. R. i Sh. Rj. Vozilo marke Mercedes kojim je prouzrokovana šteta imalo je osiguranje od odgovornosti na osnovu polise TPL br... koja je važila do 19.06.2009.godine. T. („S.“ Lucern) je u Švajcarskoj u svojstvu nosioca obaveznog osiguranja od nastalog udesa, ispunio svoje obaveze u odnosu na njegove osiguranike Q. i Sh. R., troškove lečenja i naknadu za izgubljeno vreme i nesposobnost za rad sve do završetka glavne rasprave u iznosu od 182.542,- CHF. Tužilac je u svojim navodima o dugu izneo i precizirao sumu od 162.600,-evra, nižu u odnosu na prouzrokovanu štetu, zbog limitirajućeg iznosa osiguranja od auto odgovornosti a čija je vrednost ograničena na 200.000,-evra. Osim glavnog duga, tužilac je u zahtevu zatražio i zateznu kamatu osiguranja od autoodgovornosti u visini od 20%, počev od 24.06.2009.godine, kao i troškove spora.

Prvostepeni sud je nakon ispitivanja konstatovao da je dana 04.10.2008.godine u selu Glarevo na magistralnog putu Priština-Peć došlo do saobraćajne nezgode u kojoj su učesnici bili Q. R., kao vozač i Sh. R. kao suvozač vozila marke Golf reg. ... Nesreću je pruzrokovao E. B., koji je upravljao vozilom marke Mercedes reg... vlasništvo S. B., koji je krenuo s preticanjem kamiona na punoj liniji pa u nemogućnosti da se vrati na svoju traku, udario u vozilo Golf koje je dolazilo sa suprotne strane. Prvostepeni sud je svoju ocenu zasnovao na konstataciji veštaka saobraćajne struke S. B. i nalazu od 07.11.2008.godine pod brojem ... u kojem je potvrđena isključiva odgovornost osiguranika tužene, čijom krivicom Q. i Sh. R. zadobili teške telesne povrede. Isto tako, sud je utvrdio da je vozilo marke Mercedes (151KS121) osigurano od autoodgovornosti (polisa TPL br....), po kome je tužena "S..." prihvatila obavezu o naknadi na osnovu građanske deliktne odgovornosti njenih osiguranika u odnosu na treća lica. Stoga je Sud usvojio tužbeni zahtev tužioca oslanjajući se na odredbe Zakona o obligacionim odnosima, članovi 154.1, 154.2, 173,174 i 178) u vezi članova 300 i 939 ZOO.

Apelacioni sud je prihvatio pravno gledište prvostepenog suda nalazeći da nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka a da je materijalno pravo pravilno primenjeno osim u delu koji se odnosi na presuđenu kamatu, koju odluku je svojom presudom preinačio kako je već navedeno u ovoj presudi.

Vrhovni sud nalazi da nema bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje pazi po službenoj dužnosti iz člana 182 ZPP-a niti ona na koju se poziva revizija u vezi navodne povrede člana 182 (o) Zakona o parničnom postupku, odnosno da je prekoračen tužbeni zahtev od strane prvostepenog suda. Apelacioni sud je dao odgovor na ove navode, koji su ujedno i revizijski navodi, da je tužilac dopisom od 18.01.2011.godine zatražio reispunjenje za iznos od 182.545,60 CHF, dok je razlika na usvojene iznose od strane suda, u pobijanoj presudi i onoj prethodnoj presudi na iznos od 137.195,21 evra bila posledica promena valutnog kursa u odnosu CHF – Evro, a ne usvojena suma koja prekoračuje tužbeni zahtev.

Revizijski razlog da je pogrešno primenjen član 939 ZOO, da se navedeni član, u ovom konkretnom slučaju, ne može primeniti, obzirom da se njime regulišu regresna pitanja koja se odnose na regresno pravo osiguravajućih društava kod "Osiguranje imovine" i da je trebalo primeniti član 948 ZOO koji je deo poglavlja "Osiguranje lica", nije osnovan iz razloga što je, u konkretnom slučaju, predmet spora, subrogacija, pa je ispravno primenjen član 300 ZOO koji propisuje:" Kada obavezu ispuni lice koje ima neki pravni interes u tome, na njega prelazi po

samom zakonu u času ispunjenja poveriočevo potraživanje sa svim sporednim pravima.“ U konkretnom slučaju, obavezu naknade štete na ime lečenja i neostvarivanja zarade, ispunio je tužilac, odnosno, Kompanija gde su oštećena lica bila osigurana, tako da je u smislu navedenog člana, pomenutog zakona, po samom zakonu, na njega prešlo potraživanje oštećenih lica.

Pravilno zaključuje Apelacioni sud , da se član 948 ZOO odnosi na druge oblike osiguranja (osiguranje života, osiguranje imovine) koje se ne pozivaju na nadoknadu, niti na subrogaciju, pa s toga isti nije mogao biti primenjen u konkretnom slučaju.

Navod revizije da je pogrešno primenjen član 4.10 Pravila 3 CBK, te da se ista primenjuju isključivo kod garantnog fonda a ne kod kompanija osiguranja, Vrhovni sud ne može da prihvati. Pravila 3 Centralne Banke Kosova (CBK) je predviđena mogućnost otpisivanja regresa i nadoknade u slučajevima kada štetu prouzrokuje nepoznato i neosigurano vozilo, odnosno kada obaveza o nadoknadi bude na teret garantovanog fonda, ali ne i u konkretnom slučaju. Pravilno zaključuje Apelacioni sud da, u ovom slučaju nije uslov ni sam reciprocitet kako se u žalbi navodi, jer pomenuta odredba člana 4 CBK propisuje reciprocitet za one zahteve koji su upućeni fondu za garancije, ali ne i zahtevima o naknadi štete.

Revizijski navod, da tužilac nema pravo da traži ponovno ispunjenje obaveze od tužene, budući da je između oštećenih Q. i Sh. R. i tužene, postignut Sporazum o naknadi štete br.1200/03 od 16.02.2012.godine su neosnovani iz razloga koje je Apelacioni sud jasno obrazložio, a ovaj Sud u potpunosti prihvata. Član 190 ZOO propisuje da će Sud, uzimajući u obzir i okolnosti koje su nastupile posle prouzrokovanja štete dosuditi naknadu u iznosu koji je potreban da se oštećenikova materijalna situacija dovede u ono stanje u kome bi se nalazila da nije bilo štetne radnje ili propuštanja. U konkretnom slučaju suma predviđena sporazumom ne obuhvata celokupan iznos štete, jer ona nije obuhvatila naknadu lekarskog tretmana i nedostatak zarade zbog nesposobnost za rad, što sve zajedno predstavlja veći izdatak oštećenih od onog koji je pokriven dogovorenom sumom. S druge strane, osnovano se u odgovoru punomoćnika tužioca navodi, da sporazum koji je zaključen između dve strane, ne obavezuje treću stranu koja nije učestvovala u tom dogovoru. U konkretnom slučaju, tužilac, „S. Rechtsabteilung“ Fluhmattstr 1, CH-6002 Lucern nije bio učesnik pomenutog sporazuma, pa se pravne posledice istog ne mogu odnositi na nju. Ni predmetnim sporazumom, nije isključeno pravo tužioca da istakne regresni zahtev sa subrogacijom a i da jeste, tužioca to ne obavezuje jer nije strana potpisnica navedenog sporazuma a zakon joj daje tu mogućnost.

Apelacioni sud je pravilno primenio odluku o kamati, usvajajući delimično žalbu tužene, u skladu sa članom 277 ZOO i člana 5.1 Pravila 3 CBK i o izmeni pravila o obaveznom osiguranju od auto odgovornosti koji je važio u vreme kad se nezgoda dogodila. Ova odredba predviđa da se zahtevi za naknadu šteta koje su na osnovu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti u skladu sa odredbama ovog zakona, uključujući i regres garantnog fonda, trebaju rešavati u vremenskom period od 10 dana od dana podnošenja potrebnih dokaza i dokumentacije koja se traži od strane kompanije ili garantnog fonda, a da osiguravajuća kompanija ili garantni fond u slučaju da ne regulišu štetu validno u roku od 10 dana, moraju platiti štetu koja je jednaka sa 20% godišnje kamate izračunate od dana izveštavanja o šteti do dana kad se šteta isplati, pa je u skladu sa ovom odredbom odluka o kamati preinačena kao u izreci drugostepene presude.

Tužena se u svojoj reviziji poziva i na sudsku praksu Vrhovnog suda, što nije osnovano iz razloga što je sudska praksa, kao i sve ostalo u društvu, podložno promenama, evoluciji i reformisanju a ista ne predstavlja izvor prava tako da nije obavezujuća za sud, ukoliko je isti dao valjano obrazloženje za svoju odluku, u slučaju, eventualne promene dosadašnje prakse.

Sud je cenio i ostale navode u reviziji ali oni nisu bili od značaja za odlučivanje pa iste nije posebno obrazlagao. Revizijske navode koji se odnose na utvrđeno činjenično stanje, Sud nije razmatrao obzirom da se revizijom isto ne može napadati, shodno članu 214.2 Zakona o parničnom postupku.

Sa iznetih razloga Vrhovni sud je odlučio u smislu člana 222 Zakona o parničnom postupku.

VRHOVNI SUD KOSOVA

E.Rev.4/2019 od 24.06.2020.godine

Predsednik veća-sudija

Jelena Krivokapić